

בבוקר, 7/2 יצאתי ברכבת ובעשר ורבע באתי ללודו.

חבה לי טרטקובר ונסענו מיד לריגה. משום מה לא יכל לבוא לישיבה לוי. לוי באניקר אחר לבוא, וישיבתנו החלה בשתיים עשרה. כפרתי להם על סטרת בואי לפולין: בירור יחס המפלגות והגופים של א"י העובדת לשתי השאלות העומדות על הפרק: קונגרס העבודה והאחדות. ספרתי על ההכנות לקונגרס במערב אירופה על חכניות ההסדרות ועל אכסריות הפעולה בפולין כפי שעלה בידי לברר במשך עשרה הימים שהנני פה.

הראשון החל לוביאניקר: מחייב לגמרי את האחדות, אולם עלינו לקחת בחשבון את התנועה בעולם. מה חושבים בארץ על האחדות בפולין? מה הם יסודות האחדות בארץ? מה היחס לגולה, לנוער בגולה? י"ח חשיבות מיוחדת להצטרפות הש"צ לאחדות בארץ. בחוץ ההתאחדות יש גם מתנגדים לאחדות - אבל הרוב סבין את צורך האחדות.

טרטקובר - למפלגה בחור כזו אין עמדה, אבל יש לכולם הרגשה שהאחדות הוא חיובי. א"י מכריעה בשאלה כזו. אולם היתה ההתאחדות צריכה להכריע - היתה מכריעה בחיוב. את האחדות בארץ יש לסדר בלי התחשבות עם פולין. אחרי האחדות הקל הפעולה לשם א"י העובדת בפולין, אולם אין תקווה לאחדות בפולין מפני שאלח השפה.

ריגר - בעד האחד אפילו אם ההתאחדות חסבול, ואפילו
אם לשם האחד יצטרכו להקריב קרבנות. האחד נחוצ חכמך ומיד.
כל דחיה יש בה הפסד. אין להתחשב עם פולין. חלק מהשה"צ יצטרף
לאחד. האחד ימשיך חוגי הנוער (גורדוניה ועוד), והמפלגות
בפולין יהיו סוכרות לקבוע עמדה.

העירותי שתוצאת האחד בארץ תהיה הגברת שתי סגמות
בתנועתנו העולמית: עבריה וסוציאליזם. פוע"צ יכרח להיות יותר
עבריים, ההתאחדות - סוציאליסטית. עד שתבוא התמזגות גמורה של
שתי המפלגות נסדר בינתיים קואורדינציה של שתי המפלגות בשורה שלמה
של עניינים.

לוביאניקר - חושש לידישיוציה של ההתאחדות אם יתאחדו
עם פוע"צ, כאשר קרה אח.צ.ס. לוביאניקר אינו מסכים להצעת מצה:
קואופרציה בינה אפשרית. או אחות או חידוד היחסים. הוא מציע
יצירת מפלגה חדשה לגמרי בפולין על יסוד פרוגרמה שתקבע בארץ (ריגר
מביע הסכמתו להצעת זו).

טרטקובר מהנגד להצעה. האחד בארץ לא יחדר אלא יקרב
אח שתי המפלגות. אינו חושש לידישיוציה של אנשי ההתאחדות. הקושי
ישנו דבק בשאלה הסוציאלית. לאינטרנציונל לא יתנגדו, אבל ההתאחדות
רוצה למשוך חוגים של הבורגנות הזעירה, ואם נכריז על עצמנו שהננו
מפלגה פועלים - נחסום את הדרך לבורגנות זו. בהצבעה של פוע"צ
לטובה ס.פ.ס. נגד רשימה יהודית יש סכנה.

שאלתי מהו הדרך לכבוש המוני הפועלים היהודים?
אולי בשביל כך טוב שיהיו שתי מפלגות

ריגור מחנוד, פרצוף לא ברור של מפלגה לא חמשוך חסונים. הציונים נצחו לסיים, אבל לא נצחו בקלות. בלודו ועוד ערים הולכים כבר ההמונים אחרי מפלגות סוציאליסטיות, כזו תהיה ההתפתחות גם ביתר הערים, אם כי לאט לאט.

אמרחי שלד, חי צריכים אנו להשען בגולה על גרעין פועלי, כי רק הפועלים יהיו נאמנים אחנו בכל שעה. הבורגנות הזעירה אפשר וצריכים למשוך, אבל היא נחונה להשראות חולפות. כשיהיה משבר בארץ - והמטברים בארץ לא יחדלו - יסמו האלמנטים האלה מאחנו. ובכלל אין אנו יכולים להסתלק מהרעיון של כיבוש הפועל העברי, בחור הכוח הפוליטי הממשי בגולה שיחמוך בנו בכל עת ובכל שעה, אין אנו נשענים אמנם רק על הפועל הקיים שהוא יהיה מגשים הציונות. אנו נשענים יותר על הכוחות הדינמיים שיעבירו חסונים לארץ מלא-עבודה לעבודה, ומפני כך אנו מחוונים בעבודתנו בעיקר ובשורה הראשונה לכבוש הנוער. ברור הצעיר אנו רואים את המניע העיקרי בהגשמה ובהקמה מעמד הפועלים בארץ, אבל גם בעביל משימת הנוער וחנכו לקראת קליטה בעבודה בארץ ולקראת מלוי תעודתו ההיסטורית בפרוצס המעבר והחמורה - חשוב לנו שצבור הפועלים ישמש גרעין של מפלגה, כי מפלגה פועלים חמשוך את הנוער ותהנך אותו, מה שלא תעשה מפלגה מטושטשת - הפרצוף, שחסר את קסם-המשיכה לגבי הנוער הדרוש לנו. אולם מפלגה-פועלים סוציאליסטית שלנו בגולה הנאמנה לענייני העבודה בארץ לא תוכל להצטמצם רק בפעולה בקרב הפועלים, אלא חצטרף למשוך ולרכז סביבה את כל ההמונים שקוראים בשם "הארעפאשנע מאספען" - בעלי מלאכה זעירים, שוליותיהם, בני חנונים ועירים, בכלל בורגנות זעירה, ביחוד בגיל יחד צעיר, ו"א כל הנוער

של הבורגנות הועירה, החלמידים בבתי הספר, השוליות. פוליטיקה זו מנהלות עכשיו כל המפלגות הקומוניסטיות השואפות לשלטון ושכות הכרעה בעם, פוליטיקה זו חובה מיוחדת היא לנו, כשהמבנה הכלכלי החברתי בעמנו הוא לא נורמלי, ומעמד הפועלים הוא רק חלק קטן של העם, ומעמד אכרים אין לנו כלל וכלל.

אחרי הצהרים היחה לנו ישיבה שניה בבית הד"ר אלנברג. נוכחו בעל הבית, ריגר, טרטקובר ולוביאניקר. על הפרק שאלת הקונגרס וההכנות לו בפולין.

טרטקובר - מתנגד לליגות בפולין. הליגות לא פעלו כלום עד היום, לא אספו כסף, היה גרעון, גם העמולה לא עשו, עם כל מפלגה עובדה לחוד יש עליה אחריות. ההתאחדות הצליחה במכירת מניות הבנק (מכרו 80-100 מניות). הוא מסכים לקואורדינציה של שתי המפלגות בהכנות לקונגרס. אבל יש להמנע ממלחמת בחירות של שתי המפלגות. טוב שתהיה רשימה משותפת, אך עוד יותר טוב שלא תהיינה כלל בחירות. המפלגות תשתתפתנה ע"י ביאת כוח ישרה בחור גופים, בחירות יהיו רק בחוץ שאר החוגים.

העירותי שאיני מתכוון לליגה הקיימת שנוסדה רק בשביל הקפא"י. אנו מתכוונים בקונגרס לא רק לסגנית. רוצים אנו בהצגת הפרובלימה הציונית במלוא היקפה על במתנו ומחוך הפיסתנו. אנו רוצים למשוך חוגים חדשים לרעיוננו. אנו מתכוונים לחנוך הסונים ולא רק לפעולה כספית. אין אנו רוצים בועידה למען א"י העובדת כמו שעשינו קודם - בשביל עזרה למוסדות הפועלים בלבד. לא לשתף המפלגות

בפעולה זו, אלא אנו רוצים שהמפלגות והגופים הקשורים להסתדרות יהיו המשען המרכזי והמנוף לרכישת חוגים רחבים חדשים. הועידה בפולין צריכה לשמש מקום-אוסף של החוגים האלה. הליגה חתמה מסגרת הארגון הקבוצה שלהם. בליגה נחנך את האנשים וגם נפעלים לטובת א"י העובדת ולטובת ציונות העבודה. החוגים שיש למשוך לועידה ולליגה בפולין: המפלגות שלנו, החלוץ והשח"צ והנוער המפלגתי; פועלים בלתי מפלגתיים ובלתי מאורגנים, ביחוד מגיל יוחר צעיר; ציונים כלליים וריקלים וקרובים לרעיון א"י העובדת; סטודנטים ותלמידי הגימנסיות, ביחוד הגימנסיות העבריות, בעלי מלאכה, הסתדרות הנשים. את כל החוגים האלה אפשר למשוך לועידה רק בהתחפזות אישית ישרה, ז"א ע"י בחירות וארגון סחמיר בליגה. ריגור - חוסך בהצעת, את כי הוא סובר שהגשמתו תתקל בקושיים. למען הצלחת פעולה זו נחוץ בארץ בסרם נגש פה לפעולה. חושש לאסביציות מפלגתיות. הפרופגנדה צריכה לצאת מבאי כוח ההסתדרות. מתנגד לבחירות. השר לוביאניקר מחשיב את הקונגרס. שואל אם יהיה חד-פעמי או קבוע. ישתתפו בקונגרס (1) באי כוח מפלגות (לא בבחירות אלא במנויים), (2) אישים, (3) באי כוח חוגים חדשים. בארצות אחרות אפשר לקשור בחירות, אבל לא בפולין, כל כך האטמוספירה פה מורעלת. אלנברג חושב שהכרחי שיבואו שני אנשים בני סמך מהארץ שיכריעו בכל שאלות סידור הועידה בפולין. בפרופגנדה ישתתפו רק אותם אנשי המפלגה ששליחי ההסתדרות ימצאום למחאימים, כי לבני המפלגות פה אין השפעה ואין שם טוב, ולא יוכלו למשוך חוגים חדשים.

פעולת אנשי המפלגה חקשה רושם כאילו הם רוצים למשוך את האנשים
למפלגה. פוע"צ בלודו למשל רחוקים מפעולה אר"ית. מתאחדים עם
פ.פ.ס. ומתנגדים לרשימה יהודית.

צריכים לגשת לכל חוג באופן אחד, לכל עיר לפי חנאיה
ורוחה. שני החברים שיבואו מהארץ ייסדו בכל מקום ועדים של
נאמנים" משתי המפלגות או מאישים קרובים.

החוגים החדשים - שלא מהמפלגות - יצטרכו להשתתף רק

על ידי בחירות, ולא ע"י ב"כ רשמיים ממונים, אולם נחוץ שהמפלגות
לא ילחמו עליהם. כל בוחר ישחתף על ידי לגיטימציה מיוחדת לכך.

טרטקובר ציין שחי סכנות: אם ביאת הכוח מפולין תהיה

על ידי בחירות - יש חשש של דטרליזציה ומלחמת מפלגות קשה. אם

ההשתתפות תהיה בלי בחירות יהפך הקונגרס לכינוס של נוטבלוק ולא

יהיה לו כל ערך צבורי. ולכן יש למצוא איוה מוצא בין שחי

האלטרנטיבות. אישים אינטרנציונליים יכלים לבוא בלי בחירות,

אבל באי כוח הרחוב היהודי צריכים להבחר. המפלגות ישחתפו על ידי

הבריהות - אבל בהוגים אחרים הכרחית בחירה. סטודנטים, בעלי מלאכה

מורים וסתם יהודים חשוב למשוך דוקא ע"י בחירות ע"י יסוד תקודה

מיוחדת, אבל למען לא יהיה הרושם שהמפלגות רוצות למשוך אותם אליהם -

יש למנוע מלחמת בחירות של המפלגות.

צינתי בקורת רוח היחס של מרכז ההתאחדות לאחד ולקונגרס.

חשובה ביהוד הכרחם באורך השתתפות אישית ע"י בחירות בפולין; נכונה

דעתם שהפעולה צריכה להתארגן ע"י ב"כ ההתחדות שיכריעו בכל השאלות,

ואשר לחשש של מלחמת מפלגות בסגנון פנלני אחד - יוטל על שליחי

ההסדרות למצוא מוצא לכך אם ע"י הסכם בין שתי הסלגות, אם ע"י
מלכודת ורשימה משוחפת ואט בדרך אחרת שהמצא מחאימה.

בדבוע ועשרים יצאחי ברכבת ושכחי בעשר בערב לורשו.

י' חשרי
24 ספטמבר
יום ב'

ישיבה משוחפת בין מרכז החלוצי והנהגה העליונה של
השה"צ בשאלח צירוף אורנשטיין למרכז העולמי במקום גוטלהף. המרכז
התנגד לאורנשטיין מפני אי-הקולגיאיות של אורנשטיין שנחלטה
באופן מיוחד בועידת החלוצי בגליציה, והתקפותיו הכוליות המסוכנות
לדעת המרכז בשביל החלוצי. המרכז מתנגד לקומיסר של זרם מסוים בחלוצי,
הוא אינו רואה את החלוצי כפדרציה של באי כוח גופים. התנגדו
לאורנשטיין כל חברי המרכז, היו כבר פרצונטנים של דהיה קנדידטים
(מצה, ריטוב, מלכין). השה"צ עצמו דחה את בחירת גלילי להנהגה
השה"צ מפני דעותיו או מפני אי-קולגיאיותו.

בן עמי ואורנשטיין דחו את הטקנה של אי-קולגיאיות.
בועידת החלוצי היה דבר יוצא מן הכלל. אם אורנשטיין ראוי להיות
חבר בחלוצי הוא ראוי להיות גם במרכז. יש במרכז העולמי מדימה רעה
נגד השה"צ (בן עמי). דובקין אינו רוצה שאורנשטיין יהיה ב"ב
האינטרסים של השה"צ בחלוצי. נחוצ איש שיתעניין בכל עבודה החלוצי,
והחלוצי אינו יקר לאורנשטיין. אורנשטיין מחזק נגד זה. הבעתי דעתי